

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A felirati vita.

Budapest, július 4. A képviselőház mai ülését *Fusth Gyula* elnök délelőtt tíz órakor nyitotta meg.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Hellebronth Géza*, az összeríphetetlenségi bizottság előadója jelentést tesz *Barabás Béla* mandátuma tárgyában, közölve a Házzal az összeríphetetlenségi bizottság ítéletét, mely szerint *Barabásnak* az aradi mandátumot kell megtartania.

A képviselőház felhatalmazza az elnököt, hogy a székesfőváros VII. kerületében az új választás kiírása dolgában intézkedjék.

Sághy Gyula, a pénzügyi bizottság előadója ismerteti a Horvátországgal kötendő pénzügyi egyezségről szóló javaslatot és kéri annak kinyomatását és szétosztását a képviselők között.

Ezután a bírálóbizottság tagjai leteszik az esküt.

A bírácoknak és ügyészeknek az igazságügyi minisztériumba való ideiglenes berendeléséről szóló törvényjavaslatot a Ház harmadszori olvasásban is elfogadja.

Következik a felirati javaslat folytatásos tárgyalása.

Goldis István nemzetiségi képviselő azt hiszi, hogy a Ház pártszempontok miatt elfogultan fogja megítélni beszédét.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne illesse az eltogultság vádjával a Házat, különben kénytelen lesz megvonni tőle a szót.

Goldis visszafel, mire az elnök erélyesen rendreutasítja.

Goldis folytatja beszédét, számos nemzetiségi sérelmet sorol föl s kijelenti, hogy nem fogadja el a többség felirati javaslatát.

Éber Antal főképp gazdasági ügyekről beszél és az önálló magyar jegybank felállítását követeli. A felirati javaslatot elfogadja.

Az elnök *Éber* beszéde után szünetet rendel el.

A szünet után *Manojlovics János* román nemzetiségi képviselő szólal föl. Azt mondja, hogy a kormányt Bécsből befolyásolják. Választási erőszakosságokról szól és azt hangoztatja, hogy aminő lesz a választójog, olyan lesz az alkotmány is. Nem fogadja el a felirati javaslatot.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter nagy érdeklődés közt emel szót. A kormány nevében reflektál a nemzetiségi szónokok részéről

felhangzott vádakra. Tiltakozik az ellen, hogy a kormány Bécsből engedné befolyásoltatni magát. *Manojlovics* szerint a trónbeszéd a parlament szuverenitását sérti, mert imperative szól a képviselőház jövődöbéli munkarendjéről. *Apponyi* tiltakozik e vád ellen, mert a trónbeszédben nincs semmi sérelem.

Erre az elnök félbeszakítja a vitát és áttérnek az interpellációkra.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter válaszol *Hodzsza Milán* minapi interpellációjára a földmunkások országos szövetsége ellen elrendelt vizsgálat dolgában.

A választ tudomásul veszik.

Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés holnap lesz. Napirend: a felirati javaslat tárgyalása.

Az alkotmánypárt értekezlete.

Budapest, jul. 4. Az országgyűlési alkotmánypárt ma este *Hadik János* gróf elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter és *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter is résztvettek. Az értekezleten a párt egyhangulag elfogadta a függetlenségi párt által módosított felirati javaslatot.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, jul. 4. A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésében elfogadta a földmívelésügyi és honvédelmi költségvetést.

Az ujságírók gyűlése.

Budapest, július 4. Az Ujságírók Egyesületének választmánya ma tartott ülésén foglalkozott a fumei kormányzó beiktatása alkalmával fölmerült és egyes lapokban szellőztetett ujságírói visszaélésekre vonatkozó hírekkel és nyilatkozatokkal.

A választmány, meghallgatván a Fiumében járt és az ülésen megjelent ujságírók előterjesztéseit, a következő határozatot hozta:

Felszólítja az Ujságírók Egyesülete *Nákó Sándor* gróf fumei kormányzót, hogy a magyar sajtó tisztessége érdekében tegyen világos és határozott nyilatkozatot arról, hogy beiktatása alkalmával minő visszaélések történtek és kik voltak azok az egyének, akik az ujságok nevében vagy egyébként ujságírói minőségükben tőle pénzt kaptak vagy kértek. Az egyesület elvárja a gróf lovagiasságától, hogy e felszólításra a teljes igazsághoz képest fog nyilatkozni.

A Fiumében megjelent hirlapírók előterjesztései nyomán meglegedéssel

konstatálja a választmány, hogy az előadott tények és nevek alapján az Ujságírók Egyesületének egyetlenegy tagját sem érheti vád, mert a választmány színe előtt csak *Schönmann Vilmos*, *Seichter Rikárd*, *Molnár Márton* és *Garai Manó* nevű egyénekre derült ki az ujságírói tisztességgel való visszaélés, továbbá konstatálták, hogy *Rónai Mór*, a „Független Magyarország” tulajdonosa állítólag üzletkötés formájában kapott pénzt a fumei kormányzótól.

Azok, akik az ügyben ujságíróhoz nem méltó szerepet játszottak, ha esetleg — amit nem hisz a választmány — tagjai az Ujságírók Egyesületének, azonnal kizáratnak az egyesület kebeléből.

Átir az Ujságírók Egyesülete a Hirlapkiadók Országos Szövetségéhez is, hogy csatlakozzék az akcióhoz és a maga köréből is rekeszsze ki azokat, akik az ujságírói tisztességgel egyetemben a hirlapkiadói kar tisztességét is megsértették. Együttal a választmány öt tagból álló bizottságot küld ki, amely a Hirlapkiadók Szövetsége által már kiküldött bizottsággal érintkezésbe lépve, együttesen folytassa az akciókat a sajtó tisztessége ellen vétő üzelmek kinyomozására és megtorlására.

A fumei eset kapcsán a választmány foglalkozván egy, a sajtó ellen felhangzó támadással is, elhatározta, hogy felkéri *Wekerle Sándor* miniszterelnököt, hogy a képviselőház egyik ülésén tett nyilatkozatát, amely alkalmas arra, hogy a magyar sajtót egész általánosságban érhető gyanúsítások, sőt vádak alapjául szolgáljon, magyarázza meg és ha vannak konkrét adatai a sajtó részéről történt visszaélésekről, azokat a képviselőházban juttassa nyilvánosságra.

Végül felszólítja az egyesület a politikai, társadalmi és közigazgatási tényezőket, legyenek segítségére a sajtó tisztességtelen elemeinek a sajtó életéből való kiirtásában és e végből minden egyes esetben, ha konkrét visszaélés jut tudomásukra, értesítsék róla azonnal az Ujságírók Egyesületét, mert valóban nemzeti érdek az, hogy a magyar sajtó tisztessége megóvassék.

Vilmos császár — nagypapa.

Potsdam, július 4. Vilmos császár legidősebb fiának, a német trónörökösnek felesége, *Czeczília* hercegasszony ma egészséges fiugyermeknek adott életet. A német császárnak ez az első unokája.

A Siketnéma-intézeti Tanárok Országos Egyesületének évi közgyűlése.

— Második nap. —

Fiume, július 4.

A siketnéma-intézeti tanárok ma reggel 8 órakor folytatták tegnap megkezdett közgyűlésüket.

A mai gyűlésre nagyon kellemes hatással volt az, hogy azon *Nákó* Sándor gróf kormányzó is megjelent. Kiséretében voltak *Donáth* Imre, miniszteri osztálytanácsos, *Manasteriotti* miniszteri titkár és *Bekői* Ignác, polgári iskolai igazgató.

A kormányzót a közgyűlés nevében *Klís* Lajos elnök nagy örömmel üdvözölte, rövid beszédében a kormányzó kegyes pártfogásába ajánlva a szerencsétlen siketnémákat.

Nákó Sándor gróf, kormányzó válaszában kijelentette, hogy eddig is meleg érdeklődéssel volt a siketnémák iránt, mert már a temesvári siketnéma-intézetben volt alkalma látni, miként tanítják a szerencsétlen teremtéseket hangzó beszédre, akik ezáltal visszaadtnak a társadalomnak, amelynek mostoha gyermekei e szegények. Elismerését fejezte ki az intézeti tanárok nehéz és nagy erőmegfeszítést igénylő munkálkodásáért és megígérte, hogy a jövőben is a legnagyobb figyelemmel és jóindulattal fogja kísérni a siketnémákat, a „természet árváinak” sorsát.

Majd végig hallgatta a kormányzó *Plichta* Béla értekezését, mely élénk színekkel esett el, mily nehéz a siketnémák intézeteinek a helyzete a szegény gyermekek eltartása dolgában. A siketnémákat tudniillik nem lehet a szülőfalujukban az elemi iskolában tanítani, hanem el kell vinni egy nagyobb városba, ahol siketnéma-intézet van. A tanítás ingyenes ugyan, de gondoskodni kell a növendék eltartásáról, ami évenként legalább 200 koronába kerül. Ezt az összeget idáig könyöradományokból gyűjtötték össze, de mindig nehezebb és nehezebb lesz az összeget előteremteni.

Az értekezés nyomán megindult vitában, melyet *Nákó* Sándor gróf, kormányzó a legnagyobb figyelemmel és helyesléssel kísért, a közgyűlés kimondotta, hogy a siketnémák oktatását állami és közgazdasági érdeknek kell tekinteni, mert a tanult siketnéma hasznos adófizető polgára lesz az államnak, úgy, hogy a nevelésére fordított költség csak befizetett tőke, amely busás kamatot hoz, míg a tanulatlan, műveletlen siketnéma nemcsak terhe, hanem réme környezetének, aki vadságával gyújtogatásával s más egyéb bűntényeivel sokszor egész megyéket tart rettegésben. Éppen ezért nem elég a könyöradományok gyűjtése. De az sem elegendő, ha elhagyatottá nyilvánítja a hatóság, mert a siketnémák legnagyobb számban a szegényebb vidékeken vannak s így a legszegényebb községeknek kellene túlságosan nagy terheket viselniük. Azért kívánatosnak tartja a közgyűlés, hogy a siketnémák oktatásügye törvényhozásilag rendeztessék, még pedig úgy, hogy az országos szegényalpból, vagy más pótdoból (betegápolás) fedeztessenek a siketnémák oktatásának költségei. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a választmány fogja a képviselőház elé terjeszteni.

Nákó Sándor gróf kormányzó távozása után rendkívül érdekes vita indult meg, miként lehet a beszédtanítást intenzívebbé tenni. A siketnéma-intézeti tanárok tudniillik előbb kifejlesztik mehanikai uton az egyes hangokat s aztán ez egyszerű „papa” szótól az utolsó ragig és szóbeli árnyalatig felépítik a beszéd konstruktíváját. Ez természetesen nemcsak óriási türelmet, de kitűnő módszert is igényel s a szakférflak állandóan annak tökéletesítésén munkálkodnak.

A közgyűlés táviratilag üdvözölte *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert, *Wlassits* Gyula dr. közigazgatási bírósági

elnököt, az egyesület disztagját, nárai *Náray-Szabó* Sándor miniszteri osztálytanácsost, a gyógypedagógiai ügyosztály főnökét és *Schäffer* Károly temesvári siketnéma-intézeti igazgatót, az egyesület diszelnökét.

Ezután megejtették a tisztújítást, a következő eredményrel: Elnök: *Klís* Lajos (Budapest), titkár: *Deschensky* Ferencz (Budapest), jegyző: *Valter* Ferencz (Vác). Az egyesületi lap, a „Magyar Siketnémaoktatás” szerkesztőjévé *Németh* Lászlót választották meg.

A közgyűlés ezzel véget ért.

Délután a közgyűlés tagjai kirándultak Abbáziába.

Előfizetési felhívás.

„A Tengerpart”, Fiume egyetlen reggeli magyar napilapja, az ünnep- és vasárnapokat követő napok kivételével naponként reggel hat órakor jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	24 korona.
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy hónapra	2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

A fiumei állami- és magántisztviselőket abban a kedvezményben részesítjük, hogy a lapot évi 14 korona 40 fillérért, tehát havi előfizetéssel 1 korona 20 fillérért kapják nához hordva.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz

„A Tengerpart” kiadóhivatala

Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hír.** *Zanella* Rikárd országgyűlési képviselő tegnap este a gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy résztvegyen a képviselőház tárgyalásán.

— **A kormányzó itthon.** *Nákó* Sándor gróf, kormányzó ma reggel 9 órakor *Donáth* Imre miniszteri osztálytanácsost fogadta a kormányzói palotában, s mintegy félóra hosszát tanácskozott vele. Kilencz és fél órakor a siketnéma intézeti tanárok közgyűlését látogatta meg a kormányzó, ahonnan 11 órakor autombilján a kormányzói hivatal postaépületi helyiségeibe ment. *Nákó* gróf déli 12 órakor tért vissza a palotába. Délután 6 és fél órakor neje, *Lipthay* Eszter bárónő társaságában az „Előre” gőzösön tengeri kirándulást tett, s onnan este 8 és fél órakor érkeztek vissza. A kormányzó és neje szombaton, e hó 7-én hosszabb időre elutaznak Fiuméből.

— **A városi képviselőtestület ülése.**

A városi képviselőtestület e hó 6-án, pénteken délután 6 órakor ülést tart a következő napirenddel: Kölcson felvétele a drenovai templom javítására; a városi takarékpénztár zárószámadása az 1905. évről; a scurignei ut meghosszabbítása; a Via del Calvario szabályozása; új utca építése a Deák-korzó és Via Germania között; a Via delia Salute meghosszabbítása; a Belvedere-utca szabályozásához szükséges telek megvétele; a központi villamos telep felállítására vonatkozó javaslat s végül zárt ülés.

— **Uj tengerészhadnagyok.** A tengerészeti hatóságnál tegnap tette le *Kondár* József (Budapest), *Paulsvich* József (Ragusa), *Mendich* Miklós (Lovrana) és *Lettis* János (Lovrana) a hosszujáró tu tengerészhadnagyi vizsgát.

— **Fenice-szinkör.** Ma este Brazili-Gentilli Enrikónak „Ultime lotte” című 3 felvonásos színműve került színre. Annak idején az olasz lapok nagy elismeréssel irtak e műről s a közönség ehhez mérten nagy reményeket is fűzött hozzá; azonban a darab itt

nem aratott oly sikert, mint várták. Az előadás kitűnő volt s a szerzőnőt és a színészeket a közönség többször a lámpák elé hívta. Bemutatták még a „Le disgrazie de un cafetier” egy felvonásos bohózatot is. Holnap három darab kerül színre, még pedig „Il primo passo di Goldoni” életkép, „Gl'inseparabili” vigjáték és „La consegna di russare” bohózat.

— **„L'Impiegato.”** E hó 2-án jelent meg a Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesületének lapja a „L'Impiegato” (A hivatalnok). A lap minden hónapban egyszer jelenik meg s előfizetési ára egy évre 2 korona, félévre 1 korona, egyes szám ára 20 fillér. Az egyesület tagjai a lapot ingyen kapják. A lap célja a tagok közt az egyetértést és összetartást fenntartani, a teljes vasárnapi munkaszünetet kivívni, a munkaadó és alkalmazottja közt levő viszonyt törvényileg szabályozni, a főnökök részéről az alkalmazottak kötelező biztosítását betegség, baleset, munkaképtelenség és öregség esetére keresztülvinni, továbbá kivívni mindazokat az előnyöket, melyek a kereskedelmi alkalmazottak állapotát tükröző teszik.

— **Megjött a „Carpathia.”** A kivándorlókat szállító „Carpathia” Cunard-gőzös ma reggel 6 órakor a fiumei kikötőbe érkezett. A kivándorlóhajónak a 109 visszavándorlón kívül, akik már Triesztben szálltak partra, nyolcz másodosztályú utasa volt. A „Carpathia”-ra Fiumében ezuttal 1250 harmadosztályú és 80 másodosztályú utas váltotta meg helyét. A hajón holnap már megkezdik a kivándorlók elszállásolását.

— **Japánból érkezett hajó.** Ma reggel érkezett meg Kobeból a „Filippo Artelli” nevű olasz gőzös, amelyet az Osztrák Lloyd hajóstársaság bérelt ki a japáni utra. A „Filippo Artelli” legénysége szebbnél-szebb keleti csecsebecsüket hozott magával s ezeket a nagyközönségnek a hajó fedélzetén áruba bocsátja. A hajó egy hétig marad a fiumei kikötőben.

— **Estély a Quarnerón.** Mint lapunkban már jeleztük, holnap, e hó 5-én este rendezi a Magyar-horvát tengerhajózási társaság „Tátra” nevű gőzösén az idei első esteli quarneroi kirándulást. Az erre vonatkozó hirdetményből értesülünk, hogy a gőzös Fiuméből este 8 órakor indul el. Mindenekelőtt Abbáziába megy, hogy az ottani kirándulókat felvéve, az éj beálltával, holdfénynél az isztriai part mentén Moschienizeig folytassa útját, s onnan a Quarnerót átszelve, körülbelül éjfél tájban tér vissza a fiumei kikötőbe. A kirándulás ideje alatt zenekar fog játszani a hajón. A kirándulók kényelmére a „Tátra” étkezője hideg és meleg ételekkel, nemkülönben frissítővel lesz ellátva. A menetár személyenként 2 korona.

— **Nyári multság.** A fiumei Máv. Altiszi Kör jövő, július hó 8-án Lics állomás mellett remek szép fenyvesek által körülvelt völgyben, tréfás versenyekkel, mulattató látnivalókkal, tombolával, tánczczal stb. egybekötött nyári multságot rendez. Az oda- és visszautazás az összes vendégek számára *díjtalan különvonattal* történik. Indulás Fiuméből reggel 8.50 órakor; Licsről este 10 órakor. A multság műsora a következő:

1. Versenyfutás hordókon keresztül (Egy nyeregeménytel).
2. Szélmalom.
3. Kötélhuzás (Orosz-japán mérkőzés).
4. Egy világhírű erőtűvész bámulatos mutatványai.
5. Tündér Ilona és a 7 törpe.
6. Czéllövészet (Egy nyeregeménytel).
7. Czigány jósnő; mindenkinek jósol 20 fillérért.
8. Spitz-polka, tánczolja 12 pár 8—10 éves gyermek.
9. Omer arab fakír, alzik és koplal a „Kör” javára 20 fillérért.
10. Óriási léggömb az angol művészzsel, ki egy ernyő segítségével 500 méter magasságból leugrik.
11. Tombola 3 értékes nyeregeménytel.
12. Tűzijáték, az egész völgy kivilágítása lámpákkal és bengáli fényvel. — Egyes számok kezdetét mozsárlövés jelzi. A számok

Clotild főhercegnő szálloda Cirkvenizza.

Közvetlenül a móló mellett, szép kilátással a tengerre. Kitűnő vendéglő szép helyiségekkel.

Magyar konyha. Pilseni hordósör.

Mérsékelt árak.

HEIM C.

Mészáros és hentes üzlet. Baccarcich Károly

Fiume.

Piazza delle Erbe 4. sz. A városi torony alatt.

Tisztelettel tudatom igen tisztelt vevőimmel és a n. é. közönséggel, hogy a minden kényelemmel berendezett és a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő

mészáros és hentes üzletemet

a városi torony alatt lévő, Piazza delle Erbe 4. számú saját házamba tettem át.

A mészárszekhez berendezett hentesműhelyben mindennemű hentes árut a legjobb minőségben készítek. Üzletemben kapható nyers és főtt sonka, továbbá mindenféle hurkanemű, úgy nagyban mint kicsinyben és mindig friss állapotban.

Friss disznóhús mindennap kapható.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett Szigorú pontosság és kiváló szakértelem

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Corsia Deák 31. sz., IV. em

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség
fénykeményítő
tábláskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Előfizetések és hirdetések

„A Tengerpart”

kiadóhivatalához

Adria Palota, Riva Szápary
czimzendők.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának (Gyár Budapest-Kőbánya).

fiumei főraktára.

Iroda: Ürményi tér 6. — Jéggyár: Canale utca, Steinmann-ház. — Telefon szám 226.

Gyógyhatású DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palaczkot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márcziusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palaczkot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak.

Bárhova házhoz is történik szállítás.

Detail elárúsító helyek:

„Unione“-üzlet Via del Pino. — F. Pavletich (volt fogyasztási szövetk. üzlet) Corso Pro-lungato. — Schenk János „Fiumara“-kávéháza. — A „Salamon“-féle cukrászda, tulajdonos: Bardola V. — Rod. Tscheric fűszerüzlet a Fiumarán.

Mindenkor friss csapolás.

a „SORKO“-féle vendéglőben, a községi tak. pénztár épületében, Batthyányi rakodópart 10.

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Könyvnyomdai műintézet		Tipografia artistica
„UNIO”		
„Adria” palota, FIUME palazzo „Adria”.		
TELEFON 224.		
SZÁLLIT		
minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolesőbban.		
ESEGUISCE		
pro = tamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipo- litografico.		

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

NAGY NAPILAP:

„AZ UJSÁG”

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . 28.— kor.

Félévre . . . 14.— „

Negyedévre . 7.— „

Egy hónapra 2.40 „

Gyönyörű albumajándék karácsonyra AZ UJSÁG minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: „Az Ujság” kiadóhivatala, Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz.